

Η ομαδική ανάλυση στο φασματοσκόπιο: Η εξέλιξη της ως κλινικής πρακτικής και οι "αποχρώσεις" της.

Ομιλία στον Ελληνικό Οργανισμό Ψυχοθεραπείας & Παιδείας στην Ομαδική Ανάλυση, 26/11/2016.

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία:

- Αντιμετωπίζουμε την εξέλιξη της Ομαδικής Ανάλυσης και την σημερινή της κατάσταση όχι ως ένα επιστημονικό corpus γνώσεων, αλλά από τη σκοπιά της κλινικής της πρακτικής. Η ανάλυση της πρακτικής ταιριάζει περισσότερο στις μεθόδους των κοινωνικών επιστημών και λιγότερο στην φιλοσοφία. Η πρακτική έχει μια προτεραιότητα και μια σχετική αυτονομία από τη θεωρία (που αποτελεί και τον πυρήνα ενός επιστημονικού υποδείγματος), για αυτό και η ποικιλότητα και οι "αποχρώσεις" μιας επιστήμης είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Πολύ περισσότερο που η ψυχοθεραπεία είναι ταυτόχρονα και μια "τέχνη".

Όταν καταγράφουμε την εξέλιξη της πρακτικής οφείλουμε να παίρνουμε υπόψη μας την ποικιλότητα των τεχνικών και των θεωρητικών κατασκευών που προέρχονται από αυτήν. Χρειάζεται να τα αντιμετωπίζουμε όχι ως εμπόδια στην υποδειγματική ανάπτυξη της ομαδικής ανάλυσης, αλλά ως αλληλοεπιδρώσες κοινωνικές πρακτικές που διαμορφώνουν ιστορικά τα χαρακτηριστικά της.

Με τον όρο κοινωνικές πρακτικές εννοούμε ένα μεγάλο πλέγμα από κοινωνικές αλληλεπιδράσεις σε πολλά επίπεδα οι οποίες δημιουργούν την ανάγκη στα υποκείμενα των πρακτικών να διαφοροποιηθούν, να πειραματιστούν, να εισάγουν νεωτερισμούς, καθώς και τις ανάλογες θεωρητικές κατασκευές που τους υποστηρίζουν. Η ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών αποτελεί το θεμέλιο αυτών των αλληλεπιδράσεων, είτε πρόκειται για κρατικές πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις, είτε για πολιτιστικά ή δια-πολιτιστικά φαινόμενα, είτε για τις νέες αρρώστιες της ψυχής και γενικότερα τις μορφές της "ανθρώπινης κατάστασης".

- Προσεγγίζουμε λοιπόν την Ομαδική Ανάλυση ως πρακτική ξεκινώντας από το 1939 που ο Foulkes πειραματίστηκε με τις πρώτες ομάδες και το πείραμα του Northfield το 1942 όπου άρχισε να διαμορφώνεται ένα θεωρητικό σώμα γνώσεων και μια ομάδα ειδικών οι οποίοι στελέχωσαν το ομαδικο-αναλυτικό κίνημα, καθώς και το κίνημα των θεραπευτικών κοινοτήτων στην Μεγάλη Βρετανία μέχρι και σχεδόν το τέλος του 20^{ου} αιώνα. Αναφερόμαστε στην εξέλιξη της ομαδικο-αναλυτικής πρακτικής σε σχέση με τις κυρίαρχες παθολογίες της κάθε εποχής, την "αποκλειστικότητα" της νεύρωσης, την σχέση της με την ψύχωση και τις "νεότερες" παθολογίες των οριακών διαταραχών και γενικά των διαταραχών προσωπικότητας.
- Εντοπίζουμε τις πιο διαδεδομένες θεωρητικές κατασκευές που διαμορφώθηκαν μετά τον Foulkes.
- Ρίχνουμε μια ματιά στην γεωγραφική της εξάπλωση και τις συγγενείς της ψυχοθεραπευτικές πρακτικές εκτός Μεγάλης Βρετανίας.
- Τα πεδία εφαρμογών της εκτός της προσωπικής θεραπείας.
- Τις σύγχρονες τάσεις θεωρητικοποίησης στον 21^ο αιώνα.

Βιβλιογραφία

- Anthony E. (1971) The History of Group Psychotherapy. In: Kaplan, H. & Sadock, B. (eds.) (1971/1993), *Comprehensive Group Psychotherapy*. Baltimore: Williams & Wilkins p. 3-35
- Behr, H. & Hearst, L. (2005) *Group Analytic Psychotherapy: A Meeting of Minds*. London: Whurr Publ.
- Billow R. (2003) *Relational group psychotherapy: from basic assumptions to passion*. London: Jessica Kingsley.
- Burman E., Frosh S. (2005) "New Currents in Contemporary Social Theory and Implications for Group-Analytic Theory and Practice Group Analysis", *Group Analysis* (Special Issue), Vol 38(1).
- Brown, D. (1998) "Foulkes's Basic Law of Group Dynamics 50 Years on: Abnormality, Injustice and the Renewal of Ethics", *Group Analysis* (31), 391-419.
- Campos, Juan (2004). *Milestones in the History of Group Analysis*. Barcelona: H.&J.Campos.
- Dalal F. (2007) *Η ομαδική ανάλυση μετά τον S.H. Foulkes*. Αθήνα: Εκδόσεις Κανάκη
- de Maré (1989) "The history of large group phenomena in relation to group analytic psychotherapy: The story of median group", *Group*, Vol. 13, No 3 & 4, pp. 173-197.
- Foulkes S. (1991) *Introduction to Group-Analytic Psychotherapy*. London: Karnac
- Foulkes S. (2002) *Therapeutic Group Analysis*. London: Karnac
- Foulkes S.H. & Anthony E.J. (1990) *Group Psychotherapy: The Psychoanalytic Approach*. London: Karnac.
- Friedman R. (2014) "Group Analysis Today—Developments in Intersubjectivity", *Group Analysis*, Vol. 47(3): 194 –200;
- Hakeem, A. (2008) "From Freud to Foulkes to the Future: The Development of Group Analysis and its Continual Evolution", *Group Analysis*, Vol 41, No 1. pp. 40-52.
- Hopper, E. (2003) *The Social Unconscious*. London: Jessica Kingsley.
- Hopper, E., (2003) *Traumatic experience in the unconscious life of groups*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Karterud, S. (1998) The group self, empathy, intersubjectivity and hermeneutics. A group analytic perspective. In I. Harwood & M. Pines (Eds.), *Self experiences in group: Intersubjective and self psychological pathways to human understanding* (pp. 83–98). London: Jessica Kingsley Publishers.
- Karterud, S. & Stone, W. (2003) "The group self: A neglected aspect of group psychotherapy", *Group Analysis*, 36(1):7–22.
- Mitchell, S. A., & Aron, L. (Eds.) (1999) *Relational Psychoanalysis: The Emergence of a Tradition*. Hillsdale, NJ: Analytic Press.
- Nitsun, M. (1996) *The Anti-Group. Destructive Forces in the Group and their Creative Potential*. London: Routledge.
- Nitsun M. (1998) "The Organizational Mirror: A Group-Analytic Approach to Organizational Consultancy, Part I — Theory" & "Part II — Application", *Group Analysis*, 31; 245 – 267 & 505 – 518.
- Nitsun M. (2000) "The future of the group", *International Journal of Group Psychotherapy*, 50(4): 455-472.
- Nitsun, M. (2015) *Beyond the anti-group: survival and transformation*. London: Routledge
- Pines M. (ed.) (1983) *The Evolution of Group Analysis*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Pines, M. (1996) "The self as a group: the group as a self", *Group Analysis*, 29:183–90.
- Pines, M. (1998). *Circular Reflections: Selected Papers on Group Analysis and Psychoanalysis*. London: Jessica Kingsley.
- Pines, M. (2002) "The Coherency of Group Analysis", *Group Analysis*, 35(1): pp. 13-26.
- Pisani R. (2000) "The Median group in clinical practice: an experience of eight years", *Group Analysis*, 33(1): 77-90.
- Schneider S. & Weinberg M. (eds) (2003) *The Large Group Re-Visited: The Herd, Primal Horde, Crowds and Masses*. London: Jessica Kingsley.
- Skynner R. (2003) *Θεραπεία οικογένειας. Η ομαδικοαναλυτική προσέγγιση ως ανοικτό σύστημα*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Tubert-Oklander J. (2013) *Theory of Psychoanalytical practice. A Relational Process Approach*. London: Karnac.
- Volkan V.D. (2001) "Transgenerational Transmissions and Chosen Traumas: An Aspect of Large-Group Identity", *Group Analysis*, 34(1), 79–97.
- Weinberg H. (2007) "So What Is This Social Unconscious Anyway?", *Group Analysis*, 40(3): pp. 307–22.